

EDINOST

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne osira.

Oglas in ostanila se računajo po 8 nov. vsaka v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrtic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilno, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odpriete reklamacije o proste pošiljane.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku zadnjega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovijo svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni in morda se nam bliža doba, ko bode narod slovenski krvavo potreboval neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gnotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—

za polu leta „ 3.—

za četrt leta „ 1.60

Uredništvo in upravnštvo.

Jasen vzgled.

Francosje, naravni zavezniki Slovanov, prišli so po dolgotrajnih analizah v njihovem tako privatnem, kakor v političnem življenju, uprav sedaj do pravega izpoznanja, da je — v edinosti moč. Kajti brez osira na vladno obliko, pod katero zaseda Francija sedaj jedno prvih mest med državami te zemlje, izpoznavajo vse kategorije političnega mišljenja, da so — Francosje in v tej misli slošni ljubijo vsi eno svojo domovino in se žrtvujejo za njo. Lep dokaz vedno rastodega sporazumljenja je pač to, da pristopajo republiko poprej najbolj zagrizeni sovražniki njeni in da je baje celo princ Viktor Napoleon, kot pretendent francoske — krone, is spoštovanja do republike dal slovo visokoletnim željam svojim in postal republikan.

Prekrasne zmage na političnem polju

PODLISTEK.

Zdravnikova skrivnost.

Prosto prevel po Klerothu Rudolf Dolencec.

Bolnik.

V letu 1836. stanoval je zdravnik Monvoisin v I. nadstropji ulice Fillis du Calvaire. Zdravnik je bil na najboljšem glasu i po svoji spretnosti i vaji jako čislana oseba. Ta Eskulapov učencec bil je mož blizu 60. let. Beli njegovi lasje pričali so, da je mož marsikatero noč prečul mej knjigami njegove vede. Največe veselje njegovo bilo je baje priuđiti se česa ter s tim svetovati, pomagati i koristiti človeštvu. Gotovo pa je, da je že tridesetletni mož osivel, kar mu gotovo ni bilo v nečast, pač pa mu je častita njegova postava pridobila največe naklonjenost i spoštovanje pri ljudeh. Tudi fizionomija zdravnikova bila je jako duhovita. Visoke, jasno čelo kazalo je zdrav razum i temeljito vednost. Hoja mu je bila mirna; postave je bil srednje. Bil je dobro rejen, kar je pričalo, da le zato skrbi tako za svoj život, da si dušne svoje moči ohrani jake i čile. V meseci prosinci 1836. blizu osmih zvečer sedi Mo-

in žive simpatije, katere si je pridobila republika v vseh merodajnih in treznost mislečih krogih Evrope, vnela je prepričanje v srce tudi onih veljakov, ki do sedaj se stališča časti in slavoželjnosti svoje niso milo gledali sedanjega „kralja“ svoje domovine — prepričanje, da se dá dobro vladati po tem ali onem kroju, samo da se dobro vlada.

In misel, ki napoljuje najbolj razumne glave, da je človek, kralj stvarjenja, smožen najviših in najblažjih idej, ako se mu volja in duh ne omejujeta in ne kratki prirojena mu svoboda, rojeva od dne do dne na Francoskem lepše sadove.

Izpoznanje, da je nespametno, na račun domovine gojiti opasni notranji prepir, zadobiva vesoljno veljavo in bliža se ura, ko si bodo formalno najhujši nasprotniki krepko stisnili roke v brambo domovine in svobode.

Ali kaj jih bode pritiralo do izjave takega pobratimstva?

Dokler je vrel boj mejsebojnega nasprotstva in metal svoje pene tako gosto in visoko, da je skalil bistri pogled na pravo položje domovine, niso opazili, kako se tajno zariva pogubonosni črv intrige v meso mogočne Francije, da jej namerava issestati ves mozeg in tako pripraviti jo do skrajne pogube. Čeravno so imeli odprti oboji očesi na dejanje in nehanje svojega smrtnega sovražnika Germana, vendar niso zapazili grozno prikritega izpodirvanja njegovega v njihovem lastnem taboru.

Kajti Prusa najnesramniša politika je, delovati z najskrajnejim hinavstvom in sicer ondi, kjer bi njegovega kovarstva na prosto oko nikdo ne zapazil.

Treba je bilo torej po takem nekacega tretjega ali duševnega očesa, s katerim stoprav je bilo moč zapaziti prihuljenega sovraga.

Ali ko se je to zgodilo, šinila je Francija kviško, kakor šine zavratno napadeni, ko zavoha skrivališče svojega napadovalca, — popela se je veličastno na

novoisin v dobro razsvitljenem kabinetu svojem, kjer je vladala največa tišina. Naslanjaje glavo na levo roko čital je z vso pazljivostjo iz knjige, katera je po debelosti svoji pričala, da mora gotovo obsezati obup hišnih mamico, ali pa zveličanje starih. Zdravnik je bil tako vtopljen v berilo, da ni niti zapazil, da so se vrata kabine njegovoga odprla, ter da ga je moral stara njegova hišina za rame prijemati opozoriti, da se proti njej ozre.

„Kaj je?“ vpraša, ne da bi glavo od knjige obrnil.

„Gospod, ptujec je zunaj ter prosi, da bi mu precej sledili!“

„Kam?“

„Mislim k njegovemu gospodu!“

„Kaj je njegovemu gospodu?“

„Mislim, da je na smrtni postelji,“ povzame hišinja Messon prav mirno.

„Neumnica! i ti mi tega precej ne poveš!“ reče zdravnik, kvišku skočivši. „Hitro moj plač!“

„Dobri moj gospod, pomislite, da je že pozno, primeri se Vam lahko kaka nesreča!“

„Justina ti me počakaš,“ reče Monvoisin mirno, ne da bi ponižne glasove hišinje svoje s kako pazljivostjo poslušal.

mah do nenadne višine in njen krik pri tej priliki zaoril je okoli celega sveta — krik najdene zavesti o smrtni nevarnosti svoji!

Preobrat v mišljenju francoskih krogov, dosedaj obstoječi vladni obliki odločno nasprotnih, bōdi tudi nam Slovincem jasen vzgled. Posnemajmo tudi mi zavedne sinove plemenitega naroda francoskega! Ako je tam čut ljubezni do domovine toli silen, da družega drugemu približuje razdvojen brate, zakaj ne bi se mi pokorili sveti zapovedi svetega rodoljubja?!

Dogodki na Francoskem pričajo nam, kakó plemenit, kako blag čut je čut ljubezni do svojega rodu: ta čut odgovarja eminentno katoliškemu načelom, kajti družji, dočim marsikateri drugi nauk — kojega nam v najnovjšem času na vseh oglih z nekimi svetimi fanatizmom prepovedujejo — le razdvaja. Mi pa moramo iskati in se držati le ónega, kar družji, ne pa ónega, kar razdvaja. In zato moramo neprestano netiti plamen svetega rodoljubja.

Že čujemo odgovor onih, ki so jeli v nas dušiti čut rodoljubja in s tem tesno zvezanega národnega ponosa: „Kaj hočete, da zatremo v sebi svoje katoliško prepričanje, nasprotujoče maliku narodnosti, koja poslednja je izrodek poganstva? Hočete-li, da se odpovemo svojim načelom?“

Načela? Ne gospōda: boj moj nami se ni prišel radi načel — to vam neovrgljivo dokazuje današnji naš članek, posnet iz „Novic“ — ampak ta boj je sad na jedni strani skoro neverjetne tesnosrčnosti in jednostranosti, na drugi strani pa osobne ambicije in antipatije. Mnogokateremu parazitu, ki se je uprav nesramno usiljivostjo obesel za frak takozvane konservativne stranke, so katoliška načela samo krasna dekoracija, koja naj bi prikivala prazno in odurno duševno njih notranjost.

Ti paraziti obojajo čut narodnosti in narodne samozavesti, a mi se temu ne čudimo iz čisto jednostavnega vzroka:

Ko pride v predsobo, kjer ga je ptujec največim hrepenenjem čakal, vpraša ga nezaušnjim glasom: „Kam pojdem?“

„V Crussolsko ulico, gospod zdravnik,“ odgovori ptujec.

Zdravnik i ptujec stopata nekaj časa, ko prideta čez male stopnice, v ulico Fossés du Temple, zavijeta v temno, polno kloakov i človeškim nogam sploh nevarno ulico Crussol.

Neznavec hiti, poznalo se je, da mu je pot prav dobro znan; zdravnik pa je nekaj mrmral, ne vemo pa, je li bilo to mrmranje zadnji stavek iz knjige, katero je moral tako brzo zapustiti i odriniti. Nočemo biti toli radovedni, naj bo že kar hoče; vodnik njegov obstoji konečno pred precej siromašno hišo.

„Na mestu smo, gospod zdravnik!“

„Ah!“ odgovori Monvoisin; ta „ah“ izgovoril se je tako, da je moral vsako drugo opombo nadomestiti. Ptujec odpre neka železom preprežena vrata in vodi zdravnika po širokem dvorišči do velike, slabo razsvitljene sobe. Gospod Monvoisin najde se mej množico oseb, koje so vse kakor z enega grla vpile: „Tu pride vendar zdravnik!“

Monvoisin stopi pred nje, a kak pri-

ker sami niso nikdar narodno čutili; ker jim je požrtvovalnost za narodno stvar potrata in odvišen luksus.

Paraziti ti — videči, da je jelo mej nami vreti — polastili so se hlastno lepe prilike, da se prav po ceni popnō kviško ter se otmō iz globine pozabljivosti, v kateri bi sicer izvestno tičali vse svoje žive dni. Do teh govoriti bilo bi nevhvaležno dele, kajti ljudij, kojim ni za stvar, ampak zgolj za njih ljubi „jaz“, ne bi prepričal nikdo, ker se prepričati ne dajo.

Pač pa apelujemo do onih moč, koji iz zgolj osobne antipatije stoje na strani nasprotnikov národnega načela, da posnemajo sijajen vzgled sinov plemenitega národa francoskega, da zatro v sebi vsa subjektivna čutstvanja — koja so vsikdar pristransk in poguben svetovalec — ter da se prej ko prej vrnejo pod narodno zastavo, kjer je prostora dovolj za nas vseh, koje nas je volja sveto služiti sveti domovini! In ako pošteno služimo domovini, služimo tudi Bogu!

Zopet „Novice“

Članek tega lista nadaljuje svoja vezlanimiva razmotrivanja. V poslednji številki piše:

Z Dolenskega, 28. sept. 1891.

Ko se je od leta 1848. naprej bolje oživilo naše politično in narodno gibanje, naredile sta se v naši deželi, rekel bi po naravski poti, dve politični stranki; na eni strani so bili slovenski rodoljubi, posvetni in duhovski, na drugi strani Nemci in njih privrženci. Ta iz naših dejanjih in zgodovinskih razmer izvirajoča razdelitev ostala je potem do najnovjšega časa.

Res, da v slovenski stranki tudi v prejšnjih letih ni bilo brez različnih mial, Zlasti od leta 1867. naprej jel se je v njej pojavljati neki radikalnejši oddelek, take

zor, — v kotu bilo je več moč, kateri so koščenimi svojimi rokami držali človeka, kateri jim nepretrgoma grozi, da hoče glavo svojo ob ateno, rebra svoja ob tla zdrobiti. Bil je res strašen prizor, videti one strašne podoba, katere spravijo človeka v čuden povsem ganljiv položaj. Vpijoči bolnik, nad tridesetletni moč, čegar pravilne, lepe poteze bile so še opaziti na potrtem obrazu njegovem. Njegovi gosti, v potu okopani, rujavi lasje krili so blede čelo in bele pene hotele so vso silo predreti skoz trdo zaprti usta.

Zdravnik se vstraši pred tem bolnikom.

„Zgodi se li to večkrat?“ vpraša na desni stoječega soseda.

„Ne vem,“ odgovori vprašanec, „jaz poznam gospoda Justa še le kacih 6 mesecev, odkar je v najem vzel ta atelir.“

„Slikar je toraj,“ reče tih zdravnik ter hoče roki, kateri je bolnik krčevito stiskal, odpreti. Po velikem trudu posreči se mu tudi vltiti nekaj kapljic v osušela usta; obrne se proti neznanecu, ki ga je odvedel od doma in ki ni bil nihče drugi kot vratar, rekoč: „Tu ni več pomoči; skrbeti se le mora, da se zabrani, da se mladi moč ne poškoduje, kajti bolečina njegova je neznosna!“

imenovani „mladi Slovenci“. Kranjski deželni zbor je tedaj, tudi ko je imela narodna stranka večino, pošiljal poslanca v državni zbor na Dunaj. A uspehi tega poslanstva bili so tedaj, kakor so sedaj, silno neznačajni. Čehi so delali takrat pasivno politiko in njih ravnanje je močno vplivalo na naše slovenske kroge. Mnogoteri mlajših so očitali starejšim neodločnost in še kaj hujšega. Pristopila so zraven še osebna nasprotstva, in prišlo je res do razcepa v staro in mladostno slovensko stranko. Ali žalostni nasledki te razdvojitve se se kmalu pokazali. Bilo je vse to le v korist nasprotni nemški stranki, ki je na to mogočno povzdignila svojo glavo in bila zmagovita pri državnih in deželnih volitvah. Nesreča nas je takrat spametovala. Mi smo se zopet združili. A žali Bog, da smo se v novejšem času zopet začeli cepiti; ali zdaj iz vseh družih vzrokov. Zdaj ne gre več za boljšo narodno politiko, ampak baje za vero proti brezverstvu. Po tem geslu se je jela snovati in odločevati posebna katoliško-politiška stranka.

Tudi prejšnja leta je naša duhovščina vedno skrbno varovala svoje versko in cerkveno stališče. Naša narodna stranka je bila v tem z njo soglasna ter jo je pri vsaki priliki, kakor smo že omenili, po svoji moči podpirala, ter ni znano, da bi se bila duhovščina v tem oziru kedaj pritoževala. Zato je res veliko vprašanje, če je bilo treba snovati si posebno stranko in zlasti posebno katoliško-politiško društvo; in ker je vsa podoba, da izraža ravno to društvo v svojem dejanju mišljenje in teženje nove stranke, hočemo si je ratančneje ogledati.

Ali naprej že slišimo odgovor: To društvo je vsakemu katoliškemu Slovencu pristopno. Naj vsi od narodne stranke pristopijo, pa smo spet vsi skupaj.

Res, niti ime, niti pravila niso temu zadržek; pač pa duh, ki sedaj društvo navdaja. Ta duh ni skupnosti ugoden, ter se bojimo, da je snovanje in dosedanje delovanje društvu pregloboko vtisnilo strankarski pečat.

Sploh pri nas na Kranjskem za napravljanje kacega političnega društva ni bilo nobene silne potrebe. Mi imamo večino v deželnem zboru, imamo svoj narodni klub in od njega postavljeni izvrševalni odbor. To so legalni organi za narodno politiko, zlasti kadar je treba pripravljati ali voditi volitve za deželni ali državni zbor, ali rešiti kako drugo, za našo deželo važno vprašanje. Sicer so res pred več leti naši rodoljubi sestavili pravila za slovensko-politiško društvo, katera je vlada tudi odobrila. Ali ker se potreba takega

„Kaj pa mu je prav za prav?“ vtakne se vmes neka gospa, katera je bila tudi navzoča.

„Božjast!“ bil je zdravnikov odgovor.

Pri tej izjavi zbeže gospe, katere so prihiteli bolniku pomoči; kmalu vladala je grobna tišina, kjer je bilo nedavno še strašno vpitje. Še le po dveh urah, kateri je prebil zdravnik na strani bolnikov, se ta zavé in prestrašen zavpije:

„Kaj se mi je zgodilo?“

„Nič!“ odgovori Monvoisin. „Bilo Vam je slabo in klicali so mene na pomoč.“

„O! vem! vem! vedno in vedno ta strašanska bolezen!“ zakliče bridko bolnik ter pade onemogel na tla.

Prenesli so ga na posteljo, zdravnik mu napiše nekaj pomirujočih i okrepevalnih zdravil ter se napoti proti svojemu stanovanju. Ura bila je najrajše, ko potrka na svojega stanovanja vrata.

„Oh! Hvala Bogu, da ste prišli, ljubi moj gospod!“ zakliče še vsa prestrašena hišina Justina. V taci skrbeh sem bila, kajti mučile so me strašne sanje, da so Vas oropali.

„Ubogi mladi mož!“ šepetaje stopal je zdravnik, hišinje svoje ne pogledavši i sanjarij njenih ne poslušavši, v svoj kabinet.

(Dalje prih.)

društva ni čutila, ležala se pravila dalje časa nerabljena. Nenadoma nas je bil pa pred zadnjimi deželnozbornimi volitvami g. dr. Vošnjak sklical na ustanovni zbor tega društva. Zbralo se nas je bilo obilno število duhovnih in posvetnih narodnjakov. Tedaj so duhovni gospodje pred vsem drugim zahtevali, naj se pravila tako dopolnijo, da se tudi versko stališče poudari, da bo tudi njim mogoče brez pomisleka pristopiti. Posvetni smo jim odgovorili: Nate bel list, napišite sami nanj, kar želite, samo da bomo skupaj delali. Proti temu ni bilo nobenega ugovora. Nato smo hoteli tudi odbor tako izvoliti, da bi bil duhovnim in posvetnim povšeči. Dogovarjali smo se mnogo, pa do soglasja nismo mogli priti. Lahko bi bili odbor izvolili z večino glasov. Tega pa nismo storili, ker nismo hoteli nikogar s posiljevanjem odbijati in smo si mislili, bolje nič, kakor nesloga. Odložili smo volitev, z besedo za 14 dni, v mislih pa, ker se nam tudi nikamor mudilo ni, za nedoločen čas.

Ali snovalci katoliško-politiškega društva niso bili tako natančni. Za ustanovni zbor odlični narodnjaki, celo Ljubljanski, niso prejeli nobenega vabila. Odbor se je izvolil brez ozira na drugo stranko.

Tako je bilo to društvo precej po svojem postanku jednostransko. Še bolj pa kaže jednostranost njegovo dosedanje delovanje, iz katerega je vidno, da se dejansko in odločno ravna po nerresničnem geslu, da je pri nas na Kranjskem vera v nevarnosti. V tem smislu je začelo svoje agitacije pri državnih in potem spet pri Ljublanskih mestnih volitvah, in to s tolikim ognjem, da je hotelo izkušene, zaslužne, v vsakem oziru poštene narodnjake izpodrinuti z novimi možmi, ki za vero niso boljše, za druge reči pa mnogi očitno slabjši. Koliko razburjenosti, koliko pravične jeze je provzročilo to ravnanje, ni treba tukaj razkladati. Vsem nam je še v živem spominu. Ob enem se je pa društvo pri tem pokazalo v tako nevarljivi svetlobi, da ni misliti, da bi se pod njegovo sedanje zastavo kdaj spet začelo skupno narodno delo. Nasprotno. Tega društva ravnanje je še le dosedanje narodno stranko popolnoma in dejansko razklalo v dva politična tabora, ki si napovedujeta za prihodnost vojeko brez vsega prizanašanja. Narodna disciplina pa pojdi z Bogom! O nasledkih takega položaja drugi pot.

Vera in narodnost.

IV.

Kdor svojemu bližnjemu zanikajoč Boga jemlje vero v istega, vsipa mu v srce zmešnjavo in nemir. Ni nevarna naša vednost, pač pa je škodljiva nevednost. Politični bogotajec po tej premisi dosledno zlorabi ljudstvo ter mu vzbuja razne strasti; vzbudivši te, ni čuda, ako jim potiska v roko sulico in samokres, kadar so blizu zdvojenosti, nastale vsled prevelicega uživanja svobode v strastih.

Kdor hoče vspešno pobijati kako vero, ali zanikati njen vpliv na človeško srce, treba je, da je dotičnik sam boljši nego bi bil, ako bi se ravnal po navodih pobijane vere.

Isto bi mi trdili ne samo o veri ampak tudi o slovestvu, društvih in družih narodnih ustanovah. Od kar je znani goriški bogoslovni doktor nastopil opolzlo političko pot, skupila se je okrog njega njemu več ali manj slična peščica gorečnežev, kojih namen je: pokončati dosedanje upljiv „liberalcev“ v slovestvu, narodnih društvih in ustanovah ter iste preustrojiti tako, da bodo povsem odgovarjali njihovim tesnim načelom. Vsa njih reorganizacija obstoji v pobijanju liberalizma in centralizma. Prvi naj bi se pobil liberalizem in se narodi prerodili na katoliški podlagi.

Po naših mislih bilo bi bolje in jako želeto, da se ljudstva v Avstriji res trdnejše oklenejo sv. katoliške vere, pri tem se pa navdahnejo s pravimi liberalnimi načeli. Kot dobri katoličani ne bodo poznali krivice, ampak privoščili bodo iz srca uživanje enakopravnosti vsem narodom; liberalna načela jih bodo pa vodila na potu napredka v vedi in znanosti. Smešno se pa nam vidi prizadevanje Mahničovo, da podpre svoje težnje za pokrajinsko avtonomijo, kojo podpira očitno samo iz razloga, da na prazno frazo opre svoja napačna konservativna načela rekoč, da „program narodnostne avtonomije nima zgodovinske podlage!“

Mi smo pa prepričani, da se dr. Mahnič in njegova slavna družba izvršenju narodne avtonomije protivi zato, ker to idejo zagovarja „Slovanski Svet“ in drugi slovenski listi, ki so na slabem glasu vsled svojega „liberalstva“. Ker pa Mahničevi somišljeniki vsakemu, ki se drzne ziniti o verskih stvareh, pokažejo koj pred nos znani Preširnov rek: „Le čevlje sodi naj kopitar“ — stavimo mu ga i mi gledé političko-posvetnih stvari na Slovenskem. Naj bi toraj ta gospoda ostajala na svojem cerkvenem polju ter se ne spuščala v snake, povsem narodno-posvetne stvari. Ni čuda, da čenčajoč o takih, njim — to je dr. Mahnič sam priznal — neumljivih stvareh, prihajajo do zlobnih in ovađušnih posledic kakor ta: „Liberalci slovenski namerjajo, medseboj ločene narodnostne skupine naj bi kot zrelo, od skupnega debla odpadlo jabelko pripale zunanjim sovražnikom, kateri obkoljajo Avstrijo od vseh strani.“ (R. Kat. str. 92).

Gospod Mahnič ve morda, da je s tem večino slovenskega naroda, namreč one, ki so prepričani o uspešnosti in koristi narodne avtonomije — in teh je večina! — zatožil — veleizdajstva? Vsakdo bode vsaj njegove besede tako razumel. Najlepše pa se mu zahvalijo slovensko-hrvatski poslanci, ki so minolo leto podpisali skupni slovenski program, v kojem je izrečena tudi želja po narodnostni avtonomiji, kajti pokrajinska, katero M. zagovarja, pokazala se je neuspešno in izvršitvi slovenskih narodnih pravic škodljivo.

Prašamo svoje čestite čitatelje, ali se ne pravi to trmasto zagovarjati škodljiva načela ter ovajati slovenske rodoljube največjega državnega gruha — veleizdajstva? — Rekli smo zgoraj, da, kdor hoče kaj reorganizovati, mora se čutiti boljšega nego so oni, kojim nameruje svoja načela usiliti; enako mora biti tudi stvar, kojo nasvetuje, boljše. Videli smo pa, da je uprav jalovo in neumestno delo pobijati neškodljiv liberalizem in nespametno bi bilo na njega mesto postavljati strogi konservativizem. Ideja narodnostne avtonomije bila bi za nas edino rešljiva v narodnem obziru, dočim nam je opasna pokrajinska avtonomija: ali vendar dr. Mahnič in njega somišljeniki v svojej maniji po reorganizovanju zavrača prvo, boljše, in priporoča drugo, slabšo. O Mahničevih mislih, kako bi se morala preustrojiti vsa druga narodna društva, niti ne govorimo, ker niso omembe vredne.

Kak vtis morejo pač narediti vsi ti neokretni nasveti in nečuveni napadi na posvetno inteligenco mej katoliškim slovenskim ljudstvom, ki, predno kaj sprejme za resnico, premiali in preudari, je-li je tudi res resnica! — Ti vtisi kažejo se v občni razburjenosti in v obeh nasprotnih si strankah, v katere so dr. M. in drugi slovenski narod razdvojili. Večina obzaluje nemili spor; večina je še vedno na strani razupitih „liberalcev“. Kdo bode žel, ako se prepri tako nepredvidno seje? V narodnem obziru izvestno Nemeč in Lah, v verskem obziru pa bode trpela sv. Cerkev.

Otroško zovemo podjetje: iskati svobode, a zajedno zavračati verski čut. Voltaire sam je trdil, da sta vera in svoboda dve največji človeški svojstvi. Prava državljanska

svoboda ima za podlago verski princip, koji je opora filozofiji in politiki misli in djanj človeških čer je podlaga človeški izobraženosti. Ali duševna prostost človeška privedla je človeka do spoznanja, da sta srce in pamet človeka nezmožna sama na sebi in da je, kakor trdi sv. Avgustin, človeško srce v življenju nemirno in nepokojno, dokler ne najde pokoja pri Stvarniku. —

Verska mlačnost ima kot posledico mlačnost proti pravemu zakonu: mlačneža vodita nagon in osebna korist. Narod svoboden, ako je versko mlačen, zgubi svobodo; ako je podjarmljen, pade še nižje v robstvo in narodno zamre: izgled vam bodi Francoska v minolem stoletju.

In če narod po krivdi svojih veroučiteljev in patirjev pade v mlačnost?

Politični pregled.

Notranje dežele.

Danes nam je še omenjati cesarjevega potovanja na Češko, kajti dogodki ob tem potovanju so jako poučni in značilni. Znano je, kako uzorno in brez vsakorane disonance so se izvršili slavnostni dnevi v Pragi: tu prevladujoči češki živelj vel se je vzgledno in toli taktno, da je tudi nemški živelj prišel do popolne veljave — seveda v toliki meri, kolikor ga v istini je. Drugače so se veli tevtoni v Liberec: ti so na uprav brutalen način v ozadje potiskali češki živelj, dá: celo nedolžne ženske so insultovali. Pred obličjem cesarjevem napadali so nemški turnarji češke delavce in celo ob tla metali. Cesar sam je opetovano opazil te grde čine in je napadovalcem s pratom žugal. Kaj naj si mislimo o nemški kulturi, ako je tako početje res sad te kulture?! In potem pa še obrekujejo narod češki, da je netoleranten in nestrpen! — Gledé železniškega atentata poleg Liberce nam je javiti, da slodejcev do sedaj še niso našli. Cesarski namestnik češki izdal je razglas, po katerem se dovoljuje nagrada 10.000 glđ. istemu, kdor bi ovađil storitelja lopovščine pri Rosenthalu. Kdor bi podal podatke, ki bi pripomogli najti storitelja, dobi 1000 glđ. nagrade.

Na tihem in po administrativni poti osnovali so na češkem vseučilišču teologiško fakulteto. S tem je dovršena razdelitev starega praškega učilišča v samostojno češko in nemško vseučilišče.

V Melku odkrili so dne 4. oktobra novi spomenik v letu 1805 padlim ruskim vojakom. Poslaniški svetnik Kantakuzene zahvalil se je občini na skrbi za ta ruski grob. Vojaški attaché Zujev zahvalil se je v imenu ruske vojske zastopnikom avstro-ogerske armade, koji so se udeležili slavnosti. Generalni major Beck je odgovoril, da avstro-ogerska vojska goji najprisrčnejše tovariška čustva do zaveznikov z leta 1805. Pri slovesnem obedu nazdravil je Kantakuzene avstrijskemu cesarju, opat Karl pa ruskemu caru.

Predsednik poslanski zbornici dr. Smolka prispe ta teden na Dunaj, da prevzame vodstvo predsedniških poslov. Posamični klubi zborujejo danes in jutri, da se posvetujejo glede pospeševanja proračunske debate.

Katoliško društvo za Gorenje Avstrijsko zborovalo je nedavno v Ulrichsbergu ter je sklenilo nastopno resolucijo: „Gospodu državnemu in deželnemu poslancu dru. Alfredu Ebenhoču izrekamo svoje zaupanje in svojo zahvalo. To zaupanje velja tudi vsem konservativnim poslancem domovine naše. Mi smatramo združitev vseh konservativnih in avtonomistiških poslancev v „klubu konservativcev“ za toliko časa kot potrebno, dokler odnošaji ne dovole združenja katoliško mislečih poslancev vseh dežel in vseh jezikov. Ne dvomimo, da ne bi naši poslanci zopet in zopet zahtevali konfesionalne šole in 6 letne šolske dolžnosti.“

Istotako smo uverjeni, da bodo neprestano delovali na to, da se tudi v materialnem pogledu zmanjšajo javna bremena.

Ogerski državni zbor zapričel je dne 3. oktobra svoje delovanje.

Vnanje države.

V Rimu vršile so se te dni silne demonstracije, kojim je bil baje vzrok ta, da so nekateri francoski romarji v „pantheonu“ žalili spomin pokojnega kralja italijanskega Viktorja Emanuela.

Dne 4. oktobra bilo je v Rimu pod predsedstvom Monoti Garibaldija neko zborovanje raznih društev, pri katerem so vpravljali dnevni red, da se odpravi član 1. ustave, po katerem je katolicizem državna religija.

V Nizzi odkrili so spomenik Garibaldiju.

Pri pogrebu samomorilca Boulangerja dogodili so se nemiri in se je občinstvo spoprijelo s policijo.

Kralj Vrttembergški umrl je včeraj ob 6. uri 55 minut zjutraj.

Carska obitelj ruska in grška kraljeva obitelj odpotovali sta na Dansko. Na carskem dvoru ruskem ne priredijo letos nikakih plesov, in se dotične svote porabijo za reveže, ki trpe po letošnji slabi letini.

Različne vesti.

Imendan Njeg. Veličanstva. Povodom imendne Njeg. Veličanstva bila je v nedeljo v prvostolnici cerkvi slovesna služba božja, katero je daroval stolni prošt dr. Sust, zahvalno pesem pa je zapel prevzvišeni škof dr. Glavina. Pri službi božji so bili prisotni namestnik Rinaldini, kontraadmiral Buchta, predsednik deželnemu sodišču Mozetič in načelniki drugih uradov.

Iz Sezane se nam piše: Včeraj se je tukaj najvišji Imendan Njih Veličanstva presvitlega cesarja slovesno praznoval. Pri trkovanju zvonov in možnarjev streljanje oznanjevalo je ob zori patrijotični praznik. Raz hiše plapolale so zastave narodne, cesarske in avstrijske. Ob 10. uri predp. bral je slovesno sv. mašo velečestiti gospod župnik z asistenco dveh duhovnikov, pri kateri so prisostvovali vsi c. kr. uradniki, županstvo in šolska mladina z učiteljstvom, mnogo dam od društva rudečoga križa ter prav veliko naroda. Opoludne bil je pri g. županu R. Mahorčič-u v privatnem stanovanju slavnostni obed, pri kojem so bili razun duhovščine vsi od g. župana povabljeni občinski starejšine navzoči. G. župan nazdravil je trikratnim živjo na Njih Veličanstvo, kar so zbrani gostje z veliko navdušenostjo vpravljali. Občina Sezanska skaže res pri vsaki priložnosti neomahljivo zvestobo in udanost do svojega vzišenega vladarja.

Represalije? V nedeljo, to je imendan Njeg. Veličanstva našega cesarja, položili so dosedaj še nepoznani junaki petardo v vežo škofijske palače. Do eksplozije ni prišlo, ker je vratar petardo pravočasno zapazil. Da se je to zgodilo uprav tega dne, se nikakor ne čudimo, kajti slavna ireidenta se kaj rada tacimi čini spominja za cesarsko našo rodbino pomembnih dni, ali čudno se nam pa vidi, da so petardo položili uprav v škofijsko palačo. So se-li morda s tem zapričele represalije — obečane po nekaterih italijanskih listih — v zadevi slovenske prepovedi pri sv. Antonu staremu? — Za danes ne rečemo družega, nego: videant consules!

Kandidat italijanske stranke za predstoječo državnozbornsko volitev v zapadnem delu Istre je, kakor smo že javili v poslednji številki, Benedetto de Marchesi Polesini. „L' Istria“ napisala mu je popotnico v volilni boj. V tem priporočilu stoji na prvem mestu kot glavno svojstvo faktum, da je g. Marchesi Polesini mlad mož. In tudi skromen je ta italijanski kandidat, da se človeku kar omili: še le vsestranskim iskrenim prošnjam udal

se je in vsprejel kandidaturo. Seveda zadobi ta „skromnost“ vse druge lice, ako pobjiže motrimo šanse za gospoda Vergottinija naslednika: blamaža visi nekako v zraku; — blamuje se pa ne nikdo rad, in gospod Polesini menda tudi ne. Gospod Polesini je tudi član — tako deklamuje vrta „L' Istria“ — staroslavne družine isterske; žal, da v tej lastnosti ne tiči nikako poročstvo za vspešno izvrševanje državnozbornskega mandata! „L' Istria“ nadi, „che egli saprà continuare le gloriose tradizioni della sua casa e dei suoi proavi“, moramo pripomniti, da tradicije g. Polesinija rodbine niso identične s koristmi cele provincije in da gospoda volilci pričakujejo in zahtevajo, da njihov poslanec pospešuje moralne in materialne koristi vsega prebivalstva, nikakor pa jim ne zadošča, da goji samo „staroslavne“ tradicije „della sua casa e dei suoi proavi“. Verjetnosti pričakovanja, izražena po poreškem listu: da se namreč tej kandidaturi pridružijo vsi volilci in da bi bila ta kandidatura na srečo vseh — katere narodnosti in katerega razreda koli — nočemo pobjiže premotrivati, a to vemo, da bodo vspehi volitve na sijajen način demonstrirali, da je bila nada ta — presangvinična.

„L' Istria“ blagolizvolila je se malo pošaliti. Popotnica gospoda Benedettu de Marchesi Polesiniju na strmo pot državnozbornske kandidature, prijavljena na čelu poslednje številke tega poreškega lista, ni zadoščala, ampak trudoljubivo uradništvu posvetilo je dopolnilni volitvi v državni zbor še drug poseben članek, v katerem, v podporo kandidature gosp. Polesinija, pravi, da treba v dunajski parlament poslati moža, dobrodušnega in tolerantnega do vseh narodnosti. O Spiegelberg! — Najprvo bi slavno „L' Istria“ prosili pojasnila, kako si ona tolmači toleranco do vseh narodnosti? Mi, kar nas je toli nesrečnih, da smo se poročili kot člani „inferiorne rase“, si toleranco tolmačimo tako, da vsi ljudje na svetu, bogati in ubogi, uživajo jednake pravice in da nijeden narod — in bodi si, da se opira na večstodletno „ávito colturo“ — ni predestinovan v to, da bi brezsvetno in svojevoljno gospodoval kakemu drugemu narodu, koji se je — ne po svoji krivdi — nekoliko pozneje jel zavedati svoje cene. Taki bi bili torej naši nazori o toleranci mej narodi. Ker pa nas „L' Istria“, odnosno stranka, kojoj ta list zastopa, neizprosno preganja, ker zagovarjamo taka načela, moramo pač misliti, da imajo nasprotna gospoda povsem drugačne nazore o toleranci: našim nazorom do čela protivne. Ako si „L' Istria“ toleranco tako-le tolmači: „Ti léži doli, potem pa stopim jaz na tilnik tvoj, da se ganiti ne boš mogel in da bode mir mej nama!“ — potem seveda je slavna nasprotna gospoda prav zares tolerantna. Ali mi se prav lepo zahvaljujemo na taki toleranci, ki je intoleranci in skrajni nestrpnosti tako podobna kakor jajce jajcu. Za nas je gosp. Polesini homo novus, kajti po javnem političnem pozorišču do sedaj še ni meril korakov. Gledé osobnih lastnosti ne vemo o njem ničesar dobrega in ničesar slabega in te nas tudi ne brigajo; toda to je gotovo, da kot državni poslanec, voljen in priporočan po nasprotni nam stranki isterski, ne bi bil do nas nikdar tolerantan — ker ne bi smel biti. Kadarkoli „L' Istria“ govori o toleranci do družih, pride nam misel bajka o volku, kojemu je jagnje vodo kalilo. Kadar se volk odpove nelepi navadi, klati ovčice, takrat se tudi naši nasprotniki odpovedo nestrpnosti proti nam. Jedno in drugo se pa izvestno nikdar ne prigodi. Zato pa smo uverjeni, da se je člankar „L' Istria“ sam maliciozno smejal, ko je pisal o toleranci; mi menimo, da se je hotel le malo pošaliti.

Vprašanje do slavne c. kr. vlade. V V slavnem Koprju dogodili so se nedavno zopet nemiri in izgredi. Dne 1. oktobra

došlo je v Koper, se prijatelji in sorodniki več novincev, hotečih se vkrcati na parnik, ki vozi mej Kopro in Trstom. Na parniku prišlo je do prepira mej novinci in potniki — ananisi koperskimi arditelji, kojega prepira refrén je bil: „fuori i croati!“ Mi smo o stvari jako dobro informirani in vemo, da so se priprosti seljaki veliko pošteneje veli, nego glasoviti pobalini v glace-rokavicah; ali za danes molčimo o zadevi tej, ker smo toli taktični in razumni, da prepuščamo slavnemu sodišču, da ono privleče resnico na dan in ne bi nikakor hoteli preudikovati. Konstatovati pa moramo kričečo resnico, da se sledečega dne v zapor tirali osebe, ki prejšnjega dne niti v Koprju niso bile in se jim o dogodku prejšnjega dne niti sanjalo ni. Najskrajnejše je pa to, da tega niso učinile uradne, ampak privatne, civilne osebe iz nasprotnega nam tabora! Take dogodke moramo obsojati, saka, ako se vdomačijo, značili bi anarhijo! Toda vadimo se v potrpljenju, in propustimo, sodišču, da izreče svojo! — Tem bolj pa smo se začudili, da je slavna oficijozna „Adria“ tudi ob tej priliki prinesla povsem jednostranska, neresnična in naravnost proti ubogemu, zbeganemu ljudstvu naperjena poročila; poročila, kakoršna ne bi smel prinašati uradni list. Gospoda pri „Adriji“, zapomnite si: dopis vaš, doposlavljam vam o novejših izgredih, dogodivših se v Koprju, vzeli smo ad notam in ga svoječasnno porabimo na drugemu! Do slavne vlade pa stavimo najponižnejše vprašanje: ne bi-li bil za „Adrijo“ morda umesten primerni privatissimum o taktu in dolžnostih vsacega uradnega lista?!!

Ni več prostora! Te dni je hotel upisati neki oče v Barkovljah svojo hčerko v slovenski oddelk tamošnje šole. Tu se mu je pa reklo, da v slovenskih razredih ni več prostora ter da naj upiše svojo hčerko v italijanski oddelk. — Rajši pa nego bi jo upisal v italijanski oddelk — peljal je dotični oče svojo hčerko zopet domov. — O stvari spregovorimo še, ko se o njej natančneje obvestimo.

Iz Trsta se nam piše: Neka ženska, bivajoča v okraju sv. Jakoba, šla je nedavno z dvema slovenski spisanimi spridevaloma k capovili tega okraja s prošnjo, da poslednji ti spridevali potrdi. Gospod capovila je odločno odklonil prošnjo ženske se zahtevo, da mu prinese laška ali pa nemška pisma. Uboga ženska bila je sled tega v veliki zadregi, in je imela mnogo poti, dokler ni našla človeka, ki jej je spisal italijanski spridevali. Celó veled. g. župnik pri sv. Jakobu — da si ni poseben naš prijatelj — izjavil je, da tako postopanje ne odobruje. Najlepše je pa to, da ta slavni capovila bi pač vsprejemal nemške spise, dočim slovenskih noče vsprejeti vzlic istini, da Nemcev v našem okraju niti ni, a je večina prebivalcev slovenskega rodu. Slavni magistrat bi prosili, da pouči rečenega capovilo, kako treba postopati z večino prebivalstva, odnosno davkoplačevalcev, in da ga pouči, da je pač slovenščina na Primorskem deželni jezik, nemščina pa ne!

Anton Zlobec

(Dostavek uradništva: Bojimo se, da ste zgrešili adresu in da ostane Vaš poziv do magistrata glas upijočega v puščavi, kajti znano je, da capovile uprav tako plešejo, kakor jim magistrat gode.)

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu nabrala je brambovska kapa po veselici v Rocolu 2 gl. 54 kr.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Gretl nabrala vesela družba v zadružni gostilni v Rojanu 50 kr.

Veselica društva „Svoboda“ v Rocolu. Odnosači v II. okraju so za našo narodno stvar najneugodnejši v vsej okolici, tako, da so mnogi že zdaj na tem okrajem. A nedeljska veselica tamošnjega novoosnovanega pevskega društva poučila nas je, da ni umestno prehitro zdvajati: uverili

smo se, da v Rocolu bije za našo stvar še mnogo čilih src. in da se i tam obrneje stvari na bolje, ako najdejo tam delujoči rodoljubi potrebno zaslabo pri ostalih rodoljubih tržaških. Veselice so je udeležilo vzlic neugodnemu odurnemu vremenu veliko število ljudstva, mladi pevski zbor društva „Svoboda“ pa nam je pokazal, da razpolaga se samimi toli čvrstimi, zvonkimi glasovi, da bode, ako zadobi potrebno „solo“, izvestno stal v prvi vrsti okoličanskih pevskih društev. Zabeležiti nam je tudi, da je pri tej veselici tamburaški zbor „Trž. Sokola“ udaral s posebnim navdušenjem. Igra „Svoji k svojim“ bila je kraju in razmeram primerna. — Čast in slava vsem onim, kojih zaslugu je, da se je jelo svitati tudi v II. okraju. Još Slovenija ni propala!

„Slovensko pevsko društvo“ v Trstu obdržavalo bode dne 18. oktobra 1891. ob 3. uri popoldne v prostorih „Delalekega podpornega društva“ svoj redni občinski zbor se sledečim vsporedom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo denarničarja.
4. Poročilo arhivarja.
5. Posamični predlogi.
6. Volitev novega odbora.

P. n. gg. članovi naprošeni so, da se mnogobrojno udeleže tega zbora.

Odbor.

Rojansko posojilno in konsumno društvo. Odbor tega društva naznanja, da se novi udje in vplačila sprejemajo vsako nedeljo in praznik od 9—10 ure predp. in od 4—5 ure popoldne in sicer: do 24. t. m. v pevski sobi društva „Zarja“, od 24. t. m. naprej pa v društveni gostilni pred cerkvijo v Rojanu.

Za VI. župno cerkev nabralo se je dosedaj 33,081 gl. 98 kr. Nadaljnje prispevke vsprejemajo stavbeni odbor, škofijska pisarna in gg. župniki vse škofije.

Posnemanja vredno. Iz Tolminskega se nam piše: Na Tolminskem delajo že dlje časa na to, da bi ustanovili društvo, koji bi bili tamošnjim prebivalcem v največjo korist. V Volčah snujejo namreč mlekarico in upati je, da jo še v tem letu ustanove. Le tako naprej vrli Volčanje, le nekoliko vztrajnosti in vzajemnosti in v kratkem času bodete imeli društvo, od kojega boste imeli vsi jako velike koristi! V Tolminu snujejo ljudsko posojilnico za Tolmin, Volče, Sv. Lucijo in Grahovo. Dopisnik nam piše med drugim: Že dolgo časa sem naglašal, da bi bilo neizmerno koristno za kmetovalce, ko bi ustanovili ljudsko posojilnico — in te dni sem izvedel, da dr. T. dela že dlje časa na to, da se ustanovi ljudska posojilnica za Tolmin, Volče, Sv. Lucijo in Grahovo. Nevenljive zasluge si bo g. dr. T. s tem pridobil. Veliko je že ubogemu kmet. ljudstvu pomagal, odkar je v Tolminu, ker gre ljudem kaj rad na roko, da jim ne treba vedno okoli odvetnikov hoditi. Miren in tih je ta gospod, a dela na tihem in pomaga, kjer le more. Slava toraj takemu uradniku! — Te vrstice so nas zelo razveselile in upati je, da najde tako delovanje tudi po drugih krajih obilo posnemovalcev.

„Slovenske pesmi“ za sopran, alt, tenor in bas vglasbil in velečastitem gospodu Sim. Gregorčiču, slavnemu pesniku slovenskemu posvetil Hr. Volarič. Sadržaj je sledeči: 1. Slovenska pesem. 2. Pogovor z domom. 3. Ne zveni mi! 4. Pomlad. 5. Gospodov dan. 6. V noči. 7. Ljubav. 8. Na planine. 9. Poziv k petju. Cena 70 kr. (s poštino 75 kr.) Naročnino je pošiljati: H. Volarič v Kozani p. Kojško-Görz. — Toplo priporočamo te nove skladbe ljubiteljem lepe pesni.

„Ljubljanski Zvon“ prinaša v 10. zvezku nastopno vsebino: 1. Aškerc: Iz popotnega dnevnika 12—15. — 2. Knežan: Od rojatva že. — 3. Dr. Nevešek: 4000. Povest. (Dalje.) — 4. M. Cilenšek: Vrbe in vrbarstvo (Konec) — 5. y: Na rojstveni dan. — 6. Gr. Novák: Osamelke tožba. —

7. Igo Kaš: Dalmatinske povesti. V. Stari ribič. — 8. Zoran: Razne želje. — 9. Stébor: Srečen. — 10. Bistrán: Niklot. — 11. Marica: Na izprehodu. — 12. y.: Na vási 1, 2. — 13. Knežán: Vse so lepe. — 14. R. Perušek: Nesrečna junaška kri. Črtica iz Bosne. (Dalje.) — 15. Andrej Fekonja: Kratka povestnica slovenskega pravopisa. — 16. Književna poročila. — 17. J. Fon: Odgovor g. Štrifofu. — 18. V. Bežek: Slovniški razgovori. (Dalje.) — 19. Listek.

„Kmetovalca“ št. 18 prinaša sledeči obseg: Grozdne stiskalnice. — Menjavanje krme. — Našim gospodarjem. — Z oranjem pred simo se na pol pognoji. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Tržne cene.

Poziv.

Pevci „Slovenskega pevskega društva“ so uljudno naprošeni, da se udeležijo pogo- vora dne 11. oktobra 1891. ob 5. uri po- poludne v krčmi „Alla Bella Veduta“ v ulici Via del Romagna.

V imenu nekaterih pevcev:
Kolb Josip. Švara Anton.

Izkaz

dohodkov in troškov „Dijaške kuhinje“ v Trstu za šolsko dobo 1890/91.

DOHODKI:

gospa Dragovina E.	gl. 20.—
gospodje Černe Fran	5.—
Fabris Dragotin	10.—
Dr. Glaser Karol	9.—
Dr. Glavina Ivan	10.—
Huth Dragotin	1.—
Jesenko Ivan	18.—
Kalister Eran	40.—
Legat Ivan N.	18.—
Macher Ivan	5.—
Mankoč Ivan	10.—
Pokorn Ignacij	1.—
Resman Ivan	5.—
Slavec Ivan	6.—
Šabec Ivan	20.—
Sorli Matija	35.—
Dr. Šušat Ivan	20.—
Trnovec Bogdan	5.—
Truden Mihel	18.—
† Viličić Hinko	3.—
Warto Julij	9.—
1/4 letne obresti plodono- sno naloženega kapitala od 100 gl.	4.50
v blagajni koncem dobe 1889/90.	78.55
Skupni dohodki	351.05

TROŠKI:

Za obede se je potrosilo meseca	
septembra in oktobra	gl. 42.68
novembra	28.38
decembra	26.18
januarja	32.34
februarja	20.46
marca	28.32
aprila	35.64
maja	19.58
junija	27.08
Za knjige siromašnim dijakom	5.—
Skupni troški	260.64

IZKAZ PREMOŽENJA:

Plodono- sno naloženih	gl. 100.—
Gotovine v blagajni	90.41
Skupaj	190.41

Povprečno dobivalo je obed dvakrat na teden 17 okoličanskih dijakov tukajšnje c. kr. gimnazije.

Vsem p. n. blagim dobrotnikom iz- reka se tem potom v imenu oskrbujočega odbora in v imenu podpiranih dijakov najtoplejša zahvala s srčno nado, da osta- neje tudi nadalje jednako naklonjeni našemu domoljubnemu podjetju in da nam pridobijo novih podpornikov.

Isto tako tudi izrečena iskrena za- hvala slavnemu odboru „Slovenske Čital- nice“, ki je tudi letos blagovolil odpreti svoje prostore „Dijaške kuhinji“.

V Trstu, 4. oktobra 1891.

Ivan Nep. Legat,
blagajnik.

Listnica upravnistva.

Čas. gosp. J. Virani-Volosko: Prejeli smo za l. 1891 dvakrat po 1 gl. 50 kr., zadnjič 2 gl. 50 kr.; torej manjka še 50 kr. za leto.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Javna zahvala.

Podpisani izveka tem potem iskreno zahvalo „Tamburaškemu zboru tržaškega Sokola“, ki se je toli ljubeznjivo odzval prošnji za sodelovanje pri prvi veselici, kakor tudi g. igralcem in igralkam, ne- utrudljivemu gosp. H. Ražemu izbornemu društvenemu pevovodji in vsej čast. go- spodi, ki je kaj darovala pri veselici, ter sploh vame onim, ki so skrbeli, da se je prva veselica dobro obnesla. Bog plati.

Odbor pevskega društva „Svoboda“:
predsednik: Drag. Hrovatin. tajnik: V. Klun.

bogato preskrbljena z najfinejšim an- gležkim blagom, priporoča se slavnemu občinstvu za obila naročila. Postrežba točna in cene ugodne. 2-12

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 3 1/2%	V napoleonskih na 30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- 3 1/2%	3-mesečni 2 1/2%
30- 3 1/2%	6- 2 1/2%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, ka- teri se nahajajo v okrogu pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 15. septembra, 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako avoto.
V napoleonskih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pošto, Brno, Lvov, Trpavó, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielita, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Lino, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — b r e s t r o k o v a .

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-18 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamstvene listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Ber- lину ali v drugih mestih — provizija po go- godbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 19-24

Št. 513.

Razglas.

Od županstva občine Gorenjelogaške se daje na znanje, da bode vsled privo- litve visoke deželne vlade za Kranjsko od 30. aprila 1891. št. 4964 v občini Gorenji Logatec (Oerkovski vasi) od sedaj na letnem sejmu v dan po Nebohodu in v ponedeljek po Roženkranski nedelji tudi sejm za ži- vino. Ob jednom je visoka c. kr. deželna vlada dovolila za Gorenji Logatec nov letni in živinski sejm na dan 7. februarja, ako je pa ta dan nedelja, ali praznik, bode letni in živinski sejm drugi dan. Do sedaj obstoječi letni in živinski sejm na dan sv. Lucije (13. decembra) ostane še nadalje.

Županstvo v Gorenjem Logatecu dne 24. septembra 1891.

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi trdke Živic in družb. v Trstu

—42 ulica Zonta 5 vse garantirano in ceneje.

Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.

Priporoča se omenjena trdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890	glid. 4.000.000—
Gravnica društva	glid. 10.754.808 91
Pvmijna rezerva zavarovanja na življenje	1.612.910 22
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	38.594 10
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	200 000—
Rezerva zavarovanja proti toči	163.786 21
Rezerva zavarovanja proti pre- minjanju kursov, bilanca (A)	137.573 85
Rezerva zavarovanja proti pre- minjanju kursov, bilanca (B)	250.000—
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	1.127.605 98
Občna rezerva dobičkov	

Urad ravateljstva:
Via Valdirivo, br. 3 (v lastnej hiši)

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk, dobiva se v tiskarni

DOLENC

Piazza della Caserma št. 2.
po 40 kr., trdo vezan 60 kr.

Več rabljenih sodov

za vino in špirit na prodaj je po primernej ceni pri Fran Abramcu, 6-6 via St. Francesco 22 v Trstu.

AVGUST BRUNNER

TRST
Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železsolivnica
Avgusta Brunner-ja
prevzame vsa sem spa- dajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SE- SALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI, veča in manja POPRAVLJANJA.
Za notranje dežele prosto carine.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengesserei von August Brunner
übernimmt alle einschlä- gigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, S. ULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.
Nach dem Inlande zollfrei.
Telefon št. 291. 24-14

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9-12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10-12 ure dop. Obresti na knjižice 3%
Plačuje vsak dan od 9-12. ure popoldne. Zneske do 100 glid. precej, zneske preko 100 do 1000 glid mora se od- povedati 3 dni, zneske preko 1000 glid. pa 5 dnij prej.
Ekomptuje menjice domicilirane na tržas- kem trgu po 5%
Posejtuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 glid. po 5 1/2%
višje zneske od 1000 do 5000 glid v večje avote po 5%
Daje denar proti vknjiženju na pokestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 3. septembra 1891. 19-24

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega narav- nega, priporočam to že skušane specialiteto.
Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 glid. 50 kr. Recepti priloži se gratis. Jamčim najboljši vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za oja- čevanje iganih pijač; ta esenca podeli pijačom prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.
Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vstevši pouk o uporabljanju.
Razun teh specialitet ponujam vsakovratno esenco za izdelovanje ruma, konjaka, finih likërov itd. najboljše in nenadkriljivo kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20-8 in PRAG. 18-20
Iščejo se solidni zastopniki.

Assicurazioni generali.

v Trstu
(društvo je ustanovljeno leta 1831.)
To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zava- rovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.
Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1890. f. 48.303.671 22
Premije za poterjati v nasled- njih letih f. 24.167 306 81
Glavnica za zavarovanje žive- vnnja do 31. decembra 1890 f. 124.121.441 72
Plačana povračila:
a) v letu 1890 f. 8.345.827 21
b) od začetka društva do 31. decembra 1890 f. 235.717.767 43
Letni računi, izkaz dosedaj plačanih od- škodvanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 8887 v lastnoj hiši. 10-12

ANTON SODIA
PUŠKAR
v Borovljah (Ferlach, Kärnten.)
Priporoča vsakovrstne dobre puške iz svoje delavnice, prevzame tudi vsakovrstna popravila in predelovanje kresne puške na nazadanke. — Cenike dopošilja brezplačno (franco).

ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.
Henrik Freisinger
TRST, via Mercato vecchio št. 4. Lloydova palača.
PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.
Blazinice za pečate se stalnim črnim Silografija. Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih sistemov. Priprave za kopiranje, in heliografir- čen papir za reproduciranje slik v polusvitu.

CARLO PIRELLI
mejnarodni agent in speditér
Trst, Via Arsenale št. 2.
Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje. 13-18

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Tiskarna Dolenc v Trstu.